

П. Г. Удхаус

Произведение на изкуството

Обядвах с леля Далия и макар че Анатоли, нейният феноменален готвач, беше направил чудеса, надскачайки собствения си ръст, ястията му, вместо да се топят в устата ми, се обръщаха в трици. Това се дължеше на факта, че бях принуден да я сритам в кокалчето с една новина, която никак нямаше да й допадне. Леля Далия щеше да остане недоволна, а една недоволна леля Далия губи контрол над изразните си средства и без много разтакаване се пренася в ловните полета на своята жежка младост.

Ала поради липса на място, където да се даяна, реших да изпия поотрано неизбежната горчилка.

– Лельо Далия – започнах аз, защото съм убеден, че бикът трябва да се лови за рогата.

– Ъ?

– Спомняш ли си морското пътешествие, за което така копнееш?

– Как да не го помня!

– Имам предвид обиколката с твоята яхта, която старателно планираш от няколко месеца.

– Знаем какво имаш предвид, магаре такава.

– Веселият круиз из Средиземно море, на който тъй любезно ме покани и който очаквам с изплезен език?

– Плюй камъчето, тъпчо, докато не съм те тряснала по темето. Преглътнах парче *cotelette-supreme-aux-choux-fleur* и й плъзнах новината.

– Много съжалявам, лельо, но няма да мога да дойда. Както бях предвидил, тя се озвери насреща ми.

– Какво!

– Боя се, че не ще мога.

– Ах ти пършиво псе, как така не ще можеш?

– Ами ей така!

– И защо, ако смея да попитам?

– Проблеми от неотложно и жизненоважно естество правят наложително присъствието ми в столицата.

Тя изсумтя.

– Другояче казано, пак се каниш да додаваш до смърт на някое нещастно момиче.

Не ми допадна словесното одяние, което тя нахлузи на проблема ми, но бях принуден да се смая от проникателността й, ако проникателност, а не проникновеност е думата, която търся. Имам предвид онова, дето всички детективи го притежават в неограничени количества.

– Да, лелю Далия. Ти отгатна тайната ми. Аз действително съм влюбен.

– И коя е горкичката?

– Госпожица Пендълбъри. А името ѝ е Гладеола. Държи да се изписва с „е“.

– Искаш да кажеш с „г“.

– „Г“ и „е“. ГладЕола, а не ГладИола.

– Не може да бъде!

– Факт.

Роднината нададе вой.

– Абе ти с всичкия си ли си да седиш насреща ми и да ми разправяш, че нямаш акъл дори колкото да се пазиш с тояга от момиче, което се е самонарекло Гладеола? Слушай, Бърти – замачка тя ръката ми, – аз съм по-възрастна жена от теб... знаеш какво искам да кажа... и затова ще ти разкрия фактите от живота. Факт номер едно е да заобикаляш през девет планини в десета всичко, което изписва името си като Гладеола, Авва, Белла, Одетт и прочее. Най-вече Гладеола. Що за момиче е?

– Донякъде божествена.

– Да не е същата, в чиято компания профуча край мен в Хайд Парк с деветдесет километра в час? Караше червена спортна кола.

– Онзи ден тя наистина ме повози из Парка. Разтълкувах жеста ѝ като многообещаващ. А спортната ѝ кола действително е червена.

Леля Далия въздъхна с облекчение.

– Е, слава Богу тогава. Със сигурност ще ти строши врата, преди да те завлече до олтара. Къде се запознахте?

– На един джумбуш в Челси. Тя е художничка.

– О, небеса!

– И много ловко размахва четката, ако искаш да знаеш. Нарисува ми портрет. Двамата с Джийвс го окачихме тази сутрин над камината. Останах с впечатлението, че на Джийвс не му хареса.

– Ако е докарала и най-бегла прилика с теб, как очакваш да му хареса? Художничка! И държи да се изписва като Гладеола! Кара кола, сякаш роклята ѝ се е подпалила! – Леля се замисли. – Всичко това е много тъжно, разбира се, но не виждам как ще ти попречи да дойдеш на круиза.

Обясних ѝ как:

– Би било лудост да се затрия от столицата в този повратен момент. Знаеш ги момичетата. Забравят ти лицето, преди още да си завил зад ъгъла. Освен това не съм много спокоен по отношение на един навлек

на име Луциус Пим. Не стига, че е художник, което навява мисли за духовно единение, ами и косата му се къдри. На всичкото отгоре е от властния, волеви тип мъже. Отнася се към Гладеола, сякаш тя е прах под колелата на таксито му. Има дързостта да критикува шапките ѝ и подмята ехидни забележки за нейните светлосенки и киароскуро. Всичко това, неизвестно защо, силно впечатлява момичетата, а тъй като аз съм възпитан в дух на непоклатимо джентълменство, позициите ми са крайно неизгодни. Поради изложеното дотук сама разбираш, че не мога да си грабна шапката и да се заразвявам из Средиземноморието и да оставя Пим да си върши на метеното своето пъклено дело.

Леля Далия се изсмя. Направи ми много грозно впечатление.

– На твоето място не бих се притеснявала. Нали не допускаш дори за миг, че Джийвс ще те остави да се ожениш за нея?

Наскърбих се неописуемо.

– Нима се опитваш да намекнеш, лельо Далия, че до такава степен позволявам на Джийвс да се разпорежда с личността ми, че е в състояние дори да ми попречи да се ожена, за която търся?

– Не те ли отказа от мустака, който си беше пуснал? А от носенето на морави чорапи? И от ризи с меки яки с официалното облекло?

– Това са крайно различни неща.

– Готова съм да се обзаложа с теб, Бърти, че Джийвс ще тропне с крак и ще сложи край на брачните ти комплоти. И престани най-сетне да си правиш сметки без кръчмаря.

– Що за дивотии!

– А щом според теб портретът не му харесва, отсега ти казвам, че ще намери начин да го разкара.

– През живота си не съм чувал нищо по-нелепо.

– И накрая, тиквенико нещастен, ще те достави на яхтата ми точно в уречения час. Представа си нямам как ще го постигне, но ще го постигне и ти ще се киприш на палубата ми в комплект с капитанска шапка и запасен чифта чорапи.

– Бих предпочел да сменя темата, лельо Далия – прекъснах я хладно.

Тъй като бях силно накопривен от изявленията на родната плът и кръв, след обяда бях принуден да се разходя из Парка, за да уталожа изприщената си нервна система. Към четири и половина нервните клетки спряха да вибрират и аз се завърнах в апартамента. Заварих Джийвс в дневната, загледан в портрета.

Смутих се, като го видях, защото преди да тръгна за към леля, го осведомих за намерението си да тегля ножа на Средиземноморската разходка, което той понесе доста тежко, защото очакваше круиза с блеснали очи и навирена опашка. Лигите му потекоха още щом приех поканата. В очите му лумна пиратски пламък, а веднъж дори го чух да пее в кухнята моряшка песен. Силно подозирам, че някой от предците му е служил при адмирал Нелсън.

Продължи да се цупи и след като му обясних как стоят нещата и дори го посветих в съкровени сърдечни дела. Затова щом влязох, реших да го ободря и разсея. Веднага застанах до него пред портрета.

– Много е хубав, нали, Джийвс?

– Да, сър.

– Нищо не може да освежи един дом както хубаво произведение на изкуството.

– Да, сър.

– Придава на стаята едно такова... как да го нарека...

– Да, сър.

Отговорите му бяха съвсем наред, но въпреки това останах недоволен, та прецених за разумно да тропна с крак и да се наложа. В края на краищата, ама я! Не знам дали са ви рисували портрет, но ако ви се е случвало, ще разберете чувствата ми. Гледката на собствения лик, изографисан с маслени бои и провесен на стената, поражда у човека бащинска привързаност към същия и той започва да изисква от външния свят одобрение и възхита, а не свити на фунийка устни, потръпващи от погнуса ноздри и гадене в погледа като при вида на отдавна споминала се скумрия. Това особено важи в случаите, когато художникът е момиче, към което човек пита чувства, по-дълбоки и по-интересни от братската дружба.

– Джийвс – казах, – това произведение на изкуството не ти допада.

– Не, сър, допада ми.

– Стига си увъртал. Чета го в погледа ти като в книга. По неизвестни причини картината не успява да те трогне. Какви са възраженията ти?

– Не намирате ли, че палитрата на художника е прекалено крещяща, сър?

– Не намирам. Друго?

– Оставам с впечатлението, сър, че госпожица Пендълбъри ви е придала възгладно изражение.

– Възкакво?

– Гладно, сър. Като на вълк, дочул забляло наблизко агънце.

Налагаше се да изтръгна с корен тези бабини деветини.

– Не наблюдавам никаква прилика, Джийвс, с вълци и забляели агънца. Нито наблизко, нито отдалече. Погледът, който си забелязал, обозначава замечтана унесеност и намеква за наличието на голяма Душа.

– Сега разбирам, сър.

Смених темата.

– Госпожица Пендълбъри спомена, че ще намине днес следобед да провери как и къде сме окачили портрета. Да е идвала тъдява?

– Да, сър.

– И си тръгна?

– Да, сър.

– Искаш да кажеш, че вече я няма? – изохках аз.

– Да, сър.

– А не спомена ли, че пак ще дойде?

– Не, сър. Останах с впечатлението, че госпожицата няма такива намерения. Беше доста разстроена, сър, и изрази желание да се прибере в студиото да си отдъхне.

– Разстроена? От какво?

– От катастрофата, сър.

Не се улових за главата само защото ръцете ми омекнаха до несъстоятелност.

– Само не ми казвай, че е катастрофирала.

– Да, сър.

– С колата?

– Да, сър.

– Ранена ли е?

– Не, сър. Само господинът.

– Какъв господин?

– Госпожица Пендълбъри имаше нещастieto да премаже един господин с колата си точно пред тази къща. Господинът получи фрактура на крака.

– Много съжалявам. Но важното е, че госпожица Пендълбъри е добре. Нали е добре?

– Във физическо отношение състоянието ѝ е напълно задоволително, сър. Тя обаче претърпя немалко психическо сътресение.

– Разбира се, че ще се сътресе, каквато си е надарена с красива милосърдна душевност. Колко е труден за момичетата този свят, Джийвс,

тъпкал с мъже, настояващи да се развяват, където не ги сееш. И само гледат да се хвърлят под колелата на нищо неподозиращите крехки душици. Какъв ли шок е изживяло горкичкото! Какво стана с онзи левак?

– Господина ли имате предвид, сър?

– Да.

– Той е в стаята за гости.

– Какво!

– Да, сър.

– В моята стая за гости?

– Да, сър. Госпожица Пендълбъри изрично пожела той да бъде насътанен там. Нареди ми да изпратя телеграма на сестрата на господина, която е в Париж, и да я уведомя за нещастния случай. Освен това повиках лекар, който изрази професионалното си мнение пациентът да остане понастоящем в *statu quo*.

– С други думи, трупът ще прележи в дома ми неопределено количество време?

– Да, сър.

– Джийвс, май много ми дойде.

– Да, сър.

Много и още как! Едно момиче може да е доста божествено и завладяващо сърцата, ама къде дават да превръща хорските къщи в морги! Правичката да си кажа, пяна ми изби на устата.

– Май ще трябва да се представя на този натрапник – казах през скърцащи зъби. – Все пак съм домакин. Има ли си име?

– Господин Пим, сър.

– Пим?!

– Да, сър. А младата дама непрестанно го наричаше Луциус. Местонахождението му на пътя в момента, в който госпожица Пендълбъри е завивала откъм ъгъла, се дължало на факта, че се бил запътил насам с цел да разгледа портрета, който госпожицата ви нарисува.

Тръгнах към спалнята със смут в душата. Не знам дали в период на влюбеност ухаждането ви е било осакатявано от кдрокоси съперници, но от мен да знаете, че хич няма да затанцувате от радост, ако онзи се паркира наред жилището ви с потрошени кокали. Инвалидното състояние му дава небивала преднина. Лежи си значи той и върти в изнеможелите пръсти чепка грозде, целият блед и интересен, съсредоточие на девическата жал и грижовност, а ти в това време сновеш пъргаво наоколо, издокаран по последна мода, с пружинираща походка и прашящи от здраве розови бузки. Направо взе да ме хваща страх.

Открих Луциус Пим изтегнат в леглото, наметнат с горнището на любимата ми пижама, пушещ една от моите цигари и зачетен в криминален роман. Размаха с небрежна снизходителност цигарата в общата посока на моето нахождение.

– А, Устър! – рече.

– Хич не ме устърствай – отвърнах рязко. – Кога ще можеш да се изметеш оттук?

– След седмица или нещо такова.

– След седмица?!

– Или нещо такова. Засега лекарят настоява за тишина и спокойствие. Много да си почивам и много-много да не шавам: Затова ще те помя, старче, да не повишаваш глас. Приглушен шепот и то само ако е наложително. А сега, Устър, да поговорим за катастрофата. Трябва да се споразумеем.

– Сигурен ли си, че не бива да бъдеш местен?

– Напълно. Лекарят нареди.

– Според мен трябва да потърсим второ и трето лекарско мнение.

– Излишно е, мой човек. Той изрично подчерта казаното и ми се видя, че си разбира от работата. Не се безпокой, че тук няма да ми е комфортно. Ще се оправя някак и все се надявам да свикна. Не съм претенциозен. Това легло дори ми е удобно. А сега да се върнем на катастрофата. Утре пристига сестра ми. Много ще е разстроена. Аз съм любимият ѝ брат.

– Ти?!

– Аз.

– Колко сте общо?

– Шест.

– И ти си неин любимец?

– Да.

Представих си останалите пет, но замълчах. Ние Устърови умеем да си прехапваме езика.

– Женена е за Слингзби, собственика на „Вкусните супи на Слингзби“. Не си знае парите. Ама да не мислиш, че успявам да го убедя да сподели благините със закъсал зет? – попита Пим с риторична горчивина. – Нищо подобно. Но да оставим това. Важното е, че сестра ми ме обича както зет ми си обича златото и поради това нищо чудно да даде под съд горкичката Гладеола и общо взето да се опита да я хвърли на лъвовете. Ако разбере, че тя е карала виновната кола. Затова, Устър, този факт никога не бива да стига до ушите ѝ. Призовавам те като

джентълмен да си държиш устата затворена.

– Естествено.

– Радвам се, че бързо схващаш. Не си чак толкоз глупав, колкото те изкарват.

– Кой ме изкарва?

Пим повдигна леко вежди.

– Не те ли изкарват? Странно. Така или иначе, уредихме най-важното. Ако не ми хрумне нещо по-добро, ще кажа на кака, че съм бил повален от бърза кола, която изобщо не спряла и затова не съм й видял номера. А сега, ако обичаш, напусни стаята. Докторът изрично наблегна на тишина и покой. Пък и искам да си дочета книгата. Злодеят току-що пусна кобра в комина на героинята и не бива да я изоставям в тежък момент. Едгар Уолъс е голяма работа. Ще ти звънна, ако ми потрябва нещо.

Запътих се право към дневната. Джийвс стоеше все така вперен в портрета и всячески даваше да се разбере, че същият го убива по особено мъчителен начин.

– Джийвс – казах с припъшкване, – господин Пим се очертава като непомръдваем.

– Да, сър.

– Поне в неопределеното близко бъдеще. А утре сред нас ще бъде и кака му, госпожа Слингзби от „Вкусните супи на Слингзби“.

– Да, сър. Телеграфирах на госпожа Слингзби малко преди четири часа. Ако предположим, че се е намирала в хотела си в момента на пристигането на телеграмата, тя несъмнено ще вземе парахода утре по обяд и към седем часа, ако направи връзката в Дувър, ще пристигне в Лондон. Вероятно първо ще се отпрати към собственото си жилище...

– Да, Джийвс, да. Завладяваща и интригуваща история. Защо не напишеш и музика към нея, та да можеш да ми я пееш в дългите зимни вечери? А засега ще те помоля да напишеш следното в главата си. От жизненоважно значение е госпожа Слингзби да не надуши, че малкото й братче е било потрошено от госпожица Пендълбъри. Затова искам от теб да пообщуваш с Пим преди пристигането й и да уточните версията, която ще й разправи, та да сме готови да я подкрепяме във всичките й подробности.

– Много добре, сър.

– А сега, Джийвс, какво става с госпожица Пендълбъри?

– Моля, сър?

– Тя сто на сто ще наmine да види как вървят нещата.

– Да, сър.

– В такъв случай не бива да ме завари тук. Нали ги познаваш жените, Джийвс?

– Да, сър.

– Не съм ли прав в предположението си, че ако госпожица Пендълбъри нахлуе в болничната стая, огледа надлъж и шир интересния болник, сетне изскочи оттам с пресен спомен за бледия му лик и налети връз мен, целия в цветущо здраве, то сравнението би било пагубно за Устър? Представяш си картинката – единият романтичен, другият...

– Много сте прав, сър. Аз също исках да съсредоточа вниманието ви върху този аспект. Болният несъмнено упражнява мощно привлекателно въздействие върху майчинския инстинкт във всяко женско сърце, сър. Болните пробуждат най-съкровения им чувства. Поетът Уолтър Скот се е изразил най-художествено в следните два стиха: „О, Жена! Ти тъй си ненадеждна в наште дни на щастие доволно, тъй трудно ни е да ти угодим! Ала щом болката попари ни челото...“

Вдигнах ръка.

– Друг път, Джийвс, с удоволствие ще чуя поетичния ти рецитал, но сега не ми е до него. При така очерталото се положение предлагам да изляза от обръщение утре в ранни зори и да не се вясвам дорде не падне здрач. Вземам колата и отпращам за Брайтън на едnodневна почивка.

– Много добре, сър.

– Нали добре съм го намислил, Джийвс?

– Несъмнено, сър.

– И на мен така ми се струва. Морският въздух ще заздрави нервната ми система, която изпитва неотложна необходимост от укрепителни мерки. Оставям те отговорен за реда в къщата.

– Много добре, сър.

– Предай на госпожица Пендълбъри моите съжаления и съчувствия и й кажи, че са ме повикали по работа.

– Да, сър.

– Ако супената съпруга пожелае да се подкрепи, не я прехранвай.

– Много добре, сър.

– За отравянето й не използвай арсеник, защото наличието му лесно се установява. Иди при добър аптекар и му поискай нещо, дето не остава следи. – Въздъхнах и вперих око в портрета. – Всичко това безкрайно ме разстройва, Джийвс.

– Да, сър.

– А когато позирах за настоящото произведение на изкуството, от

мен по-честит мъж нямаше.

- Да, сър.
- Ами туй то, Джийвс.
- Много сте прав, сър.

На другия ден се прибрах доста късно. Надишал се с озон, навечерял се с пържоли, разходил се под лунната светлина с доброто старо возило, надеждно като смазан часовник, аз отново се чувствах в обичайната си форма. Дори на излизане от Пърли се улових, че ме избива на песен. Духът на Устърови не се дава лесно и оптимизмът наново избуя в устъровата гръд.

Защото постепенно в мен бе взело да се загнездва убеждението, че това, дето едно момиче неминуемо щяло заобича някого само понеже си бил счупил крака, са пълни глупости. Отначало, то се знае, Гладеола несъмнено ще бъде неударжимо привлечена към Пим, като го види да лежи възнак, изпит и безпомощен. Но много скоро в съображенията ѝ ще се намесят други фактори. Ще започне да се пита дали е разумно да поверява щастието си на мъж, комуто не стига акълът да отскочи пъргаво встрани, щом я види да се задава. И няма да пропусне да си каже, че ако Пим е допуснал това да се случи веднъж, то къде ѝ е гаранцията, че няма да го превърне в практика през идните дълги години на съвместен живот? И едва ли ще прегърне възторжено идеята да прекара брака си в разтакаване от болница в болница и разнасяне на плодове за надробени съпрузи. Ще си даде сметка колко много ще спечели, ако свие гнездо с човек като Бъртрам Устър, който, каквито и да са неговите недостатъци, поне се движи по тротоарите и съобразява да се огледа в двете посоки, преди да пресече улицата.

За това бях в цветущо настроение, когато прибрах колата в гаража и с весело тра-ла-ла на уста си отключих входната врата тъкмо когато Биг Бен удряше единайсет часа. Влязох в дневната, натиснах звънеца и Джийвс, без да се мае, внесе подноса с уискито и содата, вече предугадил желанията ми.

– Ето ме пак у дома, Джийвс – отбелязах аз, докато си забърквах насьщното.

– Да, сър.

– Какво стана в мое отсъствие? Да е идвала госпожица Пендълбъри?

– Да, сър. Към два часа.

– И кога си тръгна?

– Към шест часа, сър.

Това не ми допадна. Четиричасово посещение звучи направо зловещо.

– А госпожа Слингзби?

– Тя пристигна малко след осем и си тръгна в десет часа, сър.

– Е? Беше ли раздразнена?

– Да, сър. Особено, когато си тръгваше оттук. Изрази силно желание да се срещне с вас, сър.

– Да се срещне с мен?

– Да, сър.

– За да ми благодари със сълзи на очи, по всяка вероятност, задето най-любезно съм позволил на любимото ѝ братче да остане тук, докато се позакърпи.

– Възможно е, сър. От друга страна, тя ви наричаше с имена, предполагащи силно неодобрение, сър.

– Тя... Какво?!

– „Скудоумен непрокопсаник“ е един от изразите, които употреби, сър.

– Скудоумен непрокопсаник?

– Да, сър.

Нищо не проумях. Просто не виждах на какви факти би могла да основе присъдата си. И леля Агата ме нарича по сходен начин, но тя поне ме познава от малък.

– Трябва да си изясня този въпрос, Джийвс. Спи ли вече господин Пим?

– Не, сър. Преди малко натисна звънеца, за да ме попита дали в къщата не се намират по-свестни цигари.

– Така ли?

– Да, сър.

– Катастрофата изглежда не се е отразила на наглостта му.

– Да, сър.

Луциус Пим седеше, подпрян удобно на възглавниците ми, зачетен в криминалния си роман.

– А, Устър! Добре дошъл у дома. Да знаеш значи, че въпросът с кобрата се уреди благоприятно. Героят я бил докопал, преди злодеят да се усети, и ѝ бил изтръгнал отровните зъби. Така че, когато тя падна през комина и взе да хапе героинята, всичко се оказа напрално. Едва ли друга кобра се е чувствала по-глупаво.

– Да оставим кобрите.

– Лесно ти е да ги оставяш – меко ме сгълча Луциус Пим, – ама ще

те питам аз какви ще ги разправяш, ако няма кой да им извади отровните зъби, преди да са тупнали от комина в леглото ти. Между другото, сестра ми се отби и каза, че иска да говори с теб.

– Аз също.

– Вие ще вземете да се окажете лика-прилика. Тя настоява да говори с теб за моята катастрофа. Нали си спомняш какво щях да й разправя? За колата, дето минала, блъснала и отминала? Разбрахме се да се придържам към тази версия, ако не ми хрумне по-правдоподобна. За щастие ми хрумна. Щукна ми ей така изневиделица, както си лежах и гледах тавана. Изведнъж прозрях, че сме го съшили с бели конци. Къде си видял хора да събарят хора с колите си и после да отминават ни лук яли, ни лук мирисали? Кака веднага щеше да прозре, че нещо куца. Затова й казах, че ти си шофирал.

– Какво!

– Казах й, че ти си карал колата. Много е правдоподобно. Така всичко си идва на мястото и придобива закръглен вид. Знаех си, че ще одобриш идеята ми. На всяка цена трябва да й попречим да научи, че Гладеола ме е извадила от строя. Оправдах те като й казах, че си бил къркан като свиня, та да не те вини. Друг на мое място я се сети да го каже, я не. И все пак – въздъхна Луциус Пим – се опасявам, че тя е доста недоволна от теб.

– Не може да бъде!

– Може, може. И настойчиво ти препоръчвам, ако желаеш срещата ви утре да протече що-годе човешки, да вземеш екстрени мерки и още тази нощ да я размекнеш.

– В какъв смисъл?

– На твоето място бих й изпратил цветя. Много мил жест. Тя си пада по розите. Отрупей я с рози. Адресът ѝ е Хил Стрийт номер три. Ще видиш как ще се промени отношението ѝ. Мой дълг е да те предупредя, драги ми Устър, че щом ѝ прекипи, тя се превръща в огнедишаш дракон. Зет ми всеки момент ще се върне от Ню Йорк и има голяма опасност Беатрис да го заръфа още от летището и да го насъска да те даде под съд за престъпно поведение, излагане на човешки живот на опасност в нетрезво състояние и прочее. Представям си какво обезщетение ще ти друсне. Освен ако не ѝ се подмажеш дебело. Зет ми не си пада особено по мен и ако тя не го държеше изкъсо, би дал парична награда на всеки, успял да ми потроши краката. Но за щастие е луд по Беатрис и прави каквото тя иска. Затова съветът ми е да постелеш с цветя и рози целия път от тук до Хил Стрийт номер три. В противен случай

„Слингзби срещу Устър“ ще се гледа в съда преди да си гъкнал.

Изпепелих го с огнеметен поглед. Само се похабих, естествено.

– Жалко, че по-рано не се сети за всички тези последствия – казах. Същината не бе в самите думи, нали разбирате, а в начина, по който ги изрекох.

– Сетих се – обори ме Луциус Пим. – Но тъй като и двамата бяхме еднородни, че на всяка цена трябва да опазим горкото момиче...

– Добре де, добре.

– Ама ти да не си ядосан нещо? – учуди се той.

– Какво говориш!

– А така те искам – каза с облекчение. – Знаех си, че ще оцениш старанието ми. Постъпих най-джентълменски. Ще е ужасно, ако Беатрис научи за Гладеола. Не знам дали ти е направило впечатление, Устър, но когато се раздават ритници, жените много по-охотно ги нацелват срещу представителки на собствения си пол, отколкото срещу мъже. Бидейки от мъжко вероизповедание, ще видиш как всичко ще ти се размигне. Дузина уханни рози, няколко усмивки, две-три тактични думи и тя ще се топи като масло между пръстите ти. Изиграй си картите както трябва и преди да се усетиш, двамата с Беатрис ще се смеете щастливо и ще се шляпате по гърба пет минути след като се запознаете. Само гледай Слингзби Супата да не те спипа как я пляскаш по гърба, че е ревнив като мавър. А сега, ако ме извиниш, ще те помоля да се разкараш. Лекарят каза ден-два да избягвам дългите разговори. Пък и време е да нанкам.

Колкото повече размишлявах, толкова повече взех да одобрявам идеята с розите. Луциус Пим не е сред любимото ми човечество, но все пак бях принуден да призная, че това с розите добре го беше намислил.

На другата сутрин станах още в десет и половина и след подкрепителна закуска се запътих право към цветарницата на Пикадили. Не можех да поверя на Джийвс подобно деликатно поръчение. Заплатих две лири за необятен букет и го изпратих заедно с визитната си картичка на Хил Стрийт. Сетне се отбих в „Търтеите“ на кратка чашка. Рядко го правя сутрин, но това утро се очертаваше като много специално.

Малко след пладне се прибрах в апартамента. Влязох в дневната и се заех да се самоподготвям за предстоящата среща. Нямахше къде да бягам, но и нямахше смисъл да се надявам, че ми предстои изживяване, което паметта ще съхранява ревностно през идните години за уютните вечери пред камината. Бях заложил на розите. Ако размекнеха госпожа Слингзби, всичко щеше да е наред. Ако ли не, Бъртрам щеше да е

негоден за повторна употреба.

Часовникът тиктакаше, а нея все я нямаше. Явно не бе от рано пеещите ранни птички и това хвърли малко слънчева светлина върху очакванията ми. Защото от личен опит знам, че колкото по-рано пропява противниковият пол, толкова по-криво гледа на света. Като пример неволно се натрапва леля ми Агата, от която чучулигите сутрин не могат да се вредят.

Все пак не бях убеден стопроцентово в гореизложеното, та след известно време напрежението взе да си казва думата. За да разсея съзнанието, извадих един стик за голф и се заех да упражнявам попадения в стъклена чаша. В края на краищата, реших аз, ако онази се окаже стръвница, поне ще съм усъвършенствал ударите от близко разстояние и няма да остана с празни ръце.

Тъкмо се гласях за едно по-засукаано улучване на чашата, когато на вратата се позвъни.

Вдигнах посудата от пода и напъхах етика зад канапето. Съобразих, че ако ме завари да се забавлявам лекомислено, току-виж го изтълкувала като липса на угризения и други подобаващи чувства. Оправих си яката, дръпнах надолу сакото и си докарах тъжна полуусмивка, която хем да е гостоприемна, хем да не е тържество на радостта. Одобрих я в огледалото и я задържах така, докато вратата се отваряше.

– Господин Слингзби – обяви Джийвс.

След тези думи затвори и ни остави насаме.

Известно време не се забелязаха признаци на оживено общуване. Шокът от очакването на госпожа Слингзби и получаването на нещо недотам същото се отрази пагубно на гласните ми струни. Гостът ми също не прояви готовност да се впусне в размяна на любезни баналности. Само стоеше там, силен и сдържан. Явно трябва да си силен и сдържан, ако си решил да произвеждаш вкусна и питателна супа.

Собственикът на супите се оказа от римско-императорския тип, с остри, пронизващи очи и щръкнала напред волева брадичка. Острите пронизващи очи ме запронизваха остро, а и на всичкото отгоре определено чух скърцане на зъби. По неизяснени причини той ме възненавидя от пръв поглед и трябва да призная, че това доста ме озадачи. Не претендирам да съм Обаятелна Личност, в каквато се превръщаш, след като се абонираш за някоя от брошурите, рекламирани на задните страници на списанията, но, от друга страна, не ми се е случвало от един-единствен поглед да започват да рият с копита и да се пенят в устата.

Практиката е по-скоро след запознаване с мен тутакси да забравят, че ме има.

Все пак се напънах да домакиниствам.

– Господин Слингзби?

– Да, така се казвам.

– И току-що пристигате от Америка?

– Тази сутрин.

– Малко по-рано, отколкото ви очаквах, а?

– Така излиза.

– Радвам се да се запозная с вас.

– Няма да е задълго.

Млъкнах, за да попрегльщам на сухо. Разбрах какво е станало. Прибрал се е значи у дома, видял се е с жена си, чул е цялата история и веднага е хукнал насам да ми даде да се разбере. Язък за хубавите рози. След неуспеха с женското Слингзби, реших да размекна мъжкото.

– Ще пийнете ли нещо?

– Не!

– Една цигара?

– Не!

– Защо не седнете?

– Няма!

Пак млъкнах. Тези непиещи, непущещи, несядащи мъже са от най-костеливите.

– И престанете да ми се хилите, господине!

Хвърлих едно око в огледалото и проумях какво има предвид. Тъжната полуусмивка действително се бе разплула. Побързах да я наместя, докато се потапахме в предното мълчание.

– А сега – наруши го Супата, – по-делово, ако обичате. Смятам, че е излишно да ви обяснявам защо съм тук.

– Да, разбира се. Напълно съм наясно. Става дума за онази дреболия...

– Дреболия?! Значи за вас е дреболия?

– Ами...

– Нека да ви кажа тогава, господине: когато открия, че по време на отсъствието ми от страната някой мъж досажда на жена ми с нежеланото си ухажване, за мен това не е никаква дреболия. И ще направя всичко възможно – продължи той с нездрав блясък в очите и зловещо потриване на ръцете – да ви накарам да погледнете по същия начин на тази история.

Нищо не разбрах. Просто не съумявах да следя мисълта му. Взе да ми се вие свят.

– Ъ? – казах. – Жена ви?

– Жена ми.

– Има някаква грешка.

– Има и тя е ваша.

– Че аз дори не познавам жена ви!

– Ха!

– Никога не съм я виждал.

– Пфу!

– Честна дума! Не съм.

– Значи отричате, че сте й изпратили цветя? Сърцето ми подскочи акробатично. Взах да включвам.

– Цветя! – продължи той. – Рози, господине! Големи, тлъсти, противни рози. Целият ми апартамент е задръстен с вашите рози! А визитната ви картичка се мъдри в кошницата, прикачена с...

Гласът му секна, удавен в гърлено клокочене, и аз с учудване установих, че се звери на нещо зад гърба ми. Обърнах се и на прага (не бях забелязал отварянето на вратата, тъй като през цялото време дискретно бях отстъпвал заднешком), та на прага стоеше млада особа от женски пол. Един поглед и вече знаех коя е. Никоя жена не може толкова да прилича на Луциус Пим, без да има нещастieto да е негова рода. Намирах се в присъствието на сестра му Беатрис – огнедишация дракон. Всичко прозрях. Явно беше излязла от дома си преди пристигането на розите и се бе промъкнала в апартаментa ми, неомекнала и неподмазана, докато аз съм си заздравявал нервната система в бара на „Търтеите“.

– Ъ-ъ – казах аз.

– Александър! – каза тя.

– Вря! – каза Супата.

Не знам как ви прозвуча последното, но лично аз го изтълкувах като призив за поголовни военни действия. Нямахме съмнение, че най-страшните му подозрения са се потвърдили. Сви два-три пъти юмурици, за да се увери, че механизмът им е смазан и може да разчита на тях. След това, с повторно бойно „Вря!“ на уста, се метна напред, стъпи върху топката за голф и въздухът мигом се задръсти с размятали ръце и крака. Накрая, с глух тътен, който леко измести апартаментa, Супата осъществи интересна комбинация от принудително кацане с отскок от отсрещната стена.

Осъзнах, че повече не съм необходим на съпрузите и се изнизав на

пръсти от стаята. Тъкмо посягах за шапката си в антрето, когато до лакътя ми изникна Джийвс.

– Стори ми се, че чух някакъв шум, сър.

– Не е изключено – рекох. – Беше господин Слингзби.

– Моля, сър?

– Господин Слингзби изпълни руски армейски пляски – обясних аз, – по време на които си изкълчи един-два крака. Най-добре иди го виж.

– Много добре, сър.

– Ако е в състоянието, в което очаквам да го завариш, измети отломките в моето легло и повикай лекар. Апартаментът ми се пука по шевовите от издънки на рода Пим.

– Да, сър.

– Струва ми се, че наличните запаси се поизчерпаха, но в случай, че техни лели и сватове дойдат да си трошат тук крайниците, вземи назаем походни легла от Армията на спасението.

– Много добре, сър.

– Лично аз, Джийвс – продължих, докато отварях външната врата, – заминавам за Париж. Ще ти съобщя допълнително къде ще отседна. Щом апартаментът изцяло се обезпими и обезслингзби, телеграфирай ми да се прибера. И още нещо, Джийвс.

– Да, сър?

– Не щади усилия в успокояването на топката. Те мислят – или поне женското Слингзби мисли, а нейните мисли днес са неговите мисли утре, че аз съм прегазил господин Пим с колата си. Направи всичко, възможно в мое отсъствие да ги размекнеш.

– Много добре, сър.

– А сега иди да изнесеш трупа. Аз ще се отбия в „Търтеите“ да хапна нещо, а в два часа вземам влака за Париж. Ще се срещнем с теб на гарата. Носи куфар с най-необходимото.

Минаха близо три седмици, преди Джийвс да бие отбой. Аз междувременно се забавлявах необезпокояван от никого из Париж и околностите му. Много си падам по този град, но с радост го напуснах, щом разбрах, че вече мога да се завърна в милото гнездо. Метнах се в първия минаващ самолет и след два часа се возех в такси към сърцевината на живота. Бях стигнал околностите на площад Слоун, когато за пръв път мярнах плакатите.

Бяхме попаднали в задръстване и аз заваяно поблейвах насам-натат, когато погледът ми бе привлечен от нещо, което ми се стори бегло

познато. И внезапно прозрях какво е.

Върху един празен калкан се мъдреше огромнейши плакат, поне трийсет на двайсет метра, издържан предимно в червено и синьо. Най-отгоре пишеше:

СУПИТЕ НА СЛИНГЗБИ

Най-отдолу се четеше:

ВКУСНИ И ПИТАТЕЛНИ

А помежду им аз. Да, по дяволите, Бъртрам Устър в цялото си естествено великолепие. Отлична репродукция на портрета ми, изпълнен от Гладеола Пендълбъри, безупречен и в най-дребната си подробност.

Плакатът беше от естество, което замрежда очите. Моите се замрежиха. Гъста мъгла се спусна пред тях. Когато се вдигна, успях да забърша един дълъг поглед, преди движението да се отпусти.

Този последен поглед отне със завидна и небрежна лекота палмата на първенството от всички най-отблъскващи гледки, на които съм бил свидетел. Портретът бе злостна клевета срещу Бъртрам Устър, като същевременно го възпроизвеждаше тъй безпогрешно, сякаш името ми бе изписано под него. Чак сега проумях какво е имал предвид Джийвс когато каза, че съм изглеждал като прегладнял вълк. На плаката въпросното изражение придобиваше мащабите на скотска ненаситност. Стоях там, алчно вперил чревоугоден поглед в чиния със супа колкото автомобилна гума, и от раз ставаше ясно, че две седмици троха не съм слагал в уста. Плакатът мигом пренасяше човека в един различен и много страшен свят.

Събудих се от унеса си, когато таксито спря пред нас. Секунда покъсно нахлух в апартамента, посрещнат от Джийвс, целия в почтителни усмивки и приветствени слова.

- Радвам се, че се завърнахте, сър.
- Остави това! – изписках аз. – Какви са тези...
- Плакатите ли, сър? Тъкмо се питах дали сте ги забелязали.
- Забелязах ги!
- Бих казал, че ловят окото, сър.
- Ловят го и не го пускат. А сега би ли ми обяснил...
- Вие ми дадохте указания, сър, да не пестя усилия в омокотяването на господин Слингзби.

– Да, ама...

– Задачата се оказа крайно трудна за изпълнение, сър. Известно време господин Слингзби, по съвет и упорито настояване от страна на госпожа Слингзби, беше твърдо решен да започне съдебно дирене срещу вас, което, по мое убеждение, никак нямаше да ви допадне.

– Да, ама...

– И тогава, още първия ден, когато бе в състояние да се надигне от леглото, той забеляза портрета и аз сметнах за препоръчително да му изтъкна възможностите, които това произведение на изкуството крие като рекламно средство. Господин Слингзби с готовност се остави да бъде убеден и след като го уверих, че ако се откаже от намерението си за съдебен иск, вие с готовност ще му предоставите портрета си за ползване, той влезе в преговори с госпожица Пендълбъри за закупуване на авторските права.

– Така ли? Е, надявам се тя поне да е получила нещо.

– Да, сър. Господин Пим, действайки като агент на госпожица Пендълбъри, е сключил, доколкото успях да разбера, твърде задоволителна сделка.

– Като неин агент, казваш?

– Да, сър. В качеството си на годеник на младата дама.

– Годеник!

– Да, сър.

Представете си значи какво е било сътресението от портретната гледка върху цялостната ми система, след като вместо да припадна, аз произнесох само едно вяло „Хм“. След плаката вече нищо нямаше значение.

– След плаката, Джийвс, вече нищо няма значение.

– Така ли, сър?

– Да, Джийвс. Една жена лекомислено отхвърли сърцето и душата ми, но какво от това?

– Именно, сър.

– Обади ми се измамният глас на Любовта, ала явно бе набрал грешен номер. Ще ме сломи ли това обаче?

– Не, сър.

– За пореден път си прав, Джийвс. Не това ще ме сломи, а широкото разпространение на устървия лик из цялата метрополия, впил лаком моногъл в паница слингзбиева супа. Налага се да напусна Лондон. Не ще мога да си покажа носа в „Търтеите“.

– Да, сър. А и госпожа Грегън...

Пребледнях. Изобщо не се бях сетил за леля Агата, която сто на сто щеше да държи да си проветри становището по повод опетняването на семейното име.

– Да не би да е звъняла?

– По няколко пъти на ден, сър.

– Джийвс, единственият изход е в бягството.

– Да, сър.

– Връщам се в Париж.

– Не ви го препоръчвам, сър. Доколкото ми стана ясно, плакатите тези дни ще бъдат разлепени и там. Във френските среди супите на господин Слингзби са известни като Bouillon Supreme. Производството му се радва на голяма популярност отвъд Ламанша. Гледката би била твърде болезнена за вас.

– Къде тогава?

– Позволете да направя едно предложение, сър. Защо не се върнете към първоначалното си намерение да придружите госпожа Травърс в нейния Средиземноморски круиз? На яхтата ще бъдете в безопасност от натрапчивостта на рекламните кампании.

Този човек явно не се чуваше какви ги плещи.

– Че тя яхтата отплава преди две-три седмици! Кой я знае къде е сега.

– Не, сър. Круизът бе отложен с един месец поради заболяване на готвача на госпожа Травърс, Анатоли, който се бе заразил с инфлуенца. Госпожа Травърс отказа категорично да вдигне котва без него.

– Искаш да кажеш, че още не са тръгнали?

– Да, сър. Яхтата ще отплава от Саутхамптън идния вторник.

– Ами тогава... такова... какво по-хубаво?

– Да, сър.

– Обади се на леля Далия и й кажи да не тръгва без мен.

– Вече си позволих да я уведомя по телефона няколко минути преди пристигането ви, сър.

– Така ли?

– Да, сър. Допуснах, че предложението ми ще срещне вашето одобрение.

– И правилно си допуснал. През цялото време много ми се искаше да съм на това пътешествие.

– На мен също, сър. Ще бъде изключително приятно.

– Усещаш ли хапливия солен ветрец?

– Да, сър.

- Лунната пътека по водата?
- Да, сър.
- Нежното клатушкане на вълните?
- Да, сър.

Почувствах се като торба пари. Гладеола... дрън-дрън! Плакати-те... много важно!

- Йо-хо-хо, Джийвс!
- Да, сър.
- Всъщност, бих отишъл по-надалеч. Йо-хо-хо и бутилка ром!
- Много добре, сър. Веднага ще я донеса.

КРАЙ

© 1930 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
The Spot of Art, 1930

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли 38. Формат 84/108/16
ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997
Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново
ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4546>]